

Appendix 1

Kommentarer till översättningen

Vers 1-8 översatta från den hebreiska texten.

Vers 1. När tiden började skapade Treenig Gud, ur intet, rymden och materien.

Kommentarer till vers 1

a. Bibelns första ord, hebreiska *be-re-shit* är ett ord sammansatt av en preposition motsvarande 'i' och ett substantiv motsvarande 'start'. I svenska har vi samma preposition för t.ex. 'i tid' och 'i rummet'. Hebreiskan skiljer mellan prepositionerna för tid och rum. Det 'i' som är första stavelsen, *be-* har i sig en tidsaspekt. Det är inte fråga om en plats i rummet och inte en abstraktion. Därför bör *be-re-shit* översättas med 'När tiden började'.

Uppenbarligen är det en riktig översättning. För åttahundra år sedan fick den judiske rabbinen Nachmanides denna insikt från det sätt på vilket Torah använder frasen "Dag Ett". Och detta är exakt vad Einstein visat oss genom relativitetsteorins lagar; att det var en skapelse, inte bara av rum och materia, utan också av tiden själv.

Hur kunde någon för flera tusen år sedan veta att även tiden hade en början?

b. Hur kunde någon veta för flera tusen år sedan att både tiden och materien hade en startpunkt?

c. Ordet Gud är skrivet i plural, alltså inte en. Nu vet vi att Gud har tre personligheter. I resten av översättningen skriver jag bara 'Gud', men samma plural finns hela vägen. Ordet är också maskulinum, vilket jag tror hänger samman med att Gud Fadern är den Högste. Anden och Sonen gör Faderns vilja.

d. Det har ibland ansetts att det här är fråga om *pluralis majestatis*, alltså liknande det som vår förre kung, Gustaf VI Adolf, brukande använda: "Vi Sveas Götes och Vendels konung har beslutat..." Men tittar man på hur kungar i GT talade om sig själva, ser man att de alltid sade "jag", "min" etc. *Pluralis majestatis* hittades på långt efter det att Bibeln skrevs. Det kan man se på många ställen. Här är några:

2Mos 8:28 "Jag skall låta er gå", sade Farao...."

4Mos 22:6 "Kom, förbanna detta folk åt mig, jag rår inte på dem."

Det sade Kungen av Moab till Bileam.

Kung Salomo sade i 1Kon. 5:6 till Hiram i Tyros:

"...och jag skall ge dig vad du begär för dina mäns arbete."

Men redan i 1Mos 1:26 säger Herren:

"Vi skall göra människor som är vår avbild, lika oss."

Och i Dom. 16:23 står "...åt sin gud Dagon."

Orden 'deras gud' där är enligt transkription elohemem.

Den transkriptionen är nog inte helt korrekt.

Den riktiga bör vara elohemim, alltså formellt maskulinum pluralis.

De bokstäver som egentligen finns i texten är: elhhjm

Jag vet inte varför pluraländelsen finns där, men jag har en hypotes, som verkar rimlig. Man skall komma ihåg att systematisk grammatik i vår mening inte har funnits förrän tusentals år senare.

Så när man under lång tid hade vant sig vid att Gud uttalas elohim, så använde man det ordet direkt även om andra gudar, utan att tänka på pluralformen. Det blev helt enkelt en etikett.

Vi har ett liknande exempel i modern svenska:

Ordet medium heter i pluralis media. Men under senare decennier har man glömt att media är pluralis, och börjat använda det som singularis. Och då lägger man på dubbelt plural och talar om medier när det är flera. Detta har inget att göra med pluralis majestatis, och jag tror samma sak gäller Dagon.

e. Hebreiskans *ha-arets* är ett ord sammansatt av en bestämd artikel och ett substantiv *arets* eller *erets*. Vokaler finns ju inte i GT's hebreiska, så jag borde kanske skriva *rts*. Ordet betyder landområde, jord=värld, jord=mark, jord=mylla, stoft etc. Sammanfattningsvis: materia.

f. Ordet 'universum' fanns inte i språket när Bibeln skrevs, så när författaren ville beskriva det, var han tvungen att använda befintliga ord. Då valde han att beskriva det som all materia plus alla himlar.

Precis detta är vad vi idag kallar universum, som alltså är den mest korrekta översättningen.

g. Hebreiska ordet *et* har ingen motsvarighet i svenskan.

Det är en objektpekare som också återfinns i det näst sista ordet (*wa-et*).

En intressant iakttagelse, som en av bokens granskare, Gun J. Karlsson har nämnt är att ordet består av hebreiska alfabetets första och sista bokstav.

Motsvarigheten till α och ω , och kanske redan här pekar på Jesus, Begynnelsen och Änden.

h. Hebreiska ordet *bara'* är ett verb.

Det förekommer 45 gånger i Gamla Testamentet, och har alltid Gud som subjekt. Inget råmaterial nämns, så som det gör i många skapelsmyter. Därför bör det betyda skapa ur ingenting. Men det kan även betyda skapa av ett utgångsmaterial, t.ex. skapa ett konstverk.

Ordets form är maskulinum singularis. Så här har vi en indikation till Tre-enighet. Pluralis i Gud och singularis motsvarande verb. Maskulinum i

båda fallen.

2. Och materien var kaos och tomhet, och obestämt var dess utseende i djupet. Och Guds Ande gjorde vätet livgivande.

Kommentar till vers 2

a. Versen är en enda mening, men det fungerar inte i svenska.

b. Ordet *to-hu* är ett substantiv. Det översätts med 'öde', alltså ett adjektiv i Bibel 2000. Ibland måste man göra sådana ändringar vid översättning. Men ordet betyder även formlöshet, kaos, meningslöshet, ingenting.

c. Hur kunde någon veta för flera tusen år sedan att materien var i ett kaostillstånd från början?

d. Hebreiskans *wa-ho-sek* är också ett substantiv, och brukar översättas 'mörker' i vers 2. Andra betydelser är dunkelhet, oklarhet, obemärkthet, otydlighet, vaghet, obestämdhet, oansenlighet. Här har jag valt att byta ordklass och dessutom använda betydelsen 'obestämt'. Mörker skulle också ha fungerat, eftersom ljus i vår mening inte fanns när universum var nytt. Viktigaste skälet till mitt val är texten som finns före och efter.

e. Liksom andra översättare har jag lagt till ordet 'var' för att få en korrekt svensk satsbyggnad. I hebreiskan finns endast prepositionen 'al-' som har betydelserna på, ovanför, över, bland, inuti. Här har jag valt i, alltså inuti. Hela universum var kaotiskt.

f. Vanligaste betydelsen av *pa-ne* är ansikte. Det kan knappast användas om universum. Bland andra betydelser, som yta och utseende har jag valt det senare.

g. Djupet. Det nya universum var på väg upp ur en djup gravitationsgrop.

h. Ordet 'Anden', *rū-ah*, är femininum. Också på andra ställen i Bibeln ser man att Anden har egenskaper som man förknippar med kvinnlighet. Mildhet, kärlek, tålmod.... Likaså uppgifter, uppfostrare, hjälpare, tröstare.... Som jag kan förstå, så är det Heliga Ande som i verkligheten är Himmels Drottning.

i. 90 procent av alla atomer i universum är väte. Det ordet fanns inte förrän på 1700-talet. Bibelns författare gjorde likadant som kemisterna när väte upptäcktes:

Tog det ord i språket som var närmast: vatten. Väte betyder det vätande

ämnet. Engelska hydrogenium betyder vattengöraren. Tyska Wasserstoff betyder vattenämnet. Samma sak gäller hebreiskan där ordet för vatten är מים (*mjm*) och för väte מימן (*mjmn*).

Den äldsta handskriften med hela GT är från 1000-talet. Den äldsta som innehåller början av Bibeln är från 500-talet. I Dödahavsrollarna finns delar, t.ex. 1Mos 1:18-21. Alla gamla handskrifter skiljer sig från varandra.

Skrivfel, rättelser av skrivfel överhoppade bitar, tillägg etc.

Gör nu antagandet att den som skrev Skapelseberättelsen hade lagt in det riktiga ordet för väte, alltså *mjmn*. Eftersom ordet inte fanns i språket förrän i modern tid, skulle det ha betraktats som ett skrivfel och "rättats" förr eller senare. Så det är ofrånkomligt att ordet skrivs som *mjm* i "grundtexten".

Och nu kan man ställa sig frågan. Är det en tillfällighet eller:

Hur kunde någon för flera tusen år sedan veta att nästan all materia är väte?

j. Ordet *e-ra-he* är ett verb som översätts med 'svepte fram' i Bibel 2000. Egentliga betydelse är sådant som avslappna, sväva, försiktigt röra vid, göra fruktbar. I min översättning har jag utgått från det sista av alternativen, och skrivit det som 'gjorde livgivande'.

Det finns stabila atomkärnor med masstalen 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9....

Men det finns inga med masstalen 5 eller 8. Genom det här hindrades att vätet gjorde solen och andra stjärnor instabila och explosiva. Det är en förutsättning för att liv skall kunna finnas i universum.

3. Och Gud sade: Ljus, kom fram. Och ljuset kom fram.

Kommentar till vers 3

a. Jag har, liksom de flesta översättare gjort två meningar av det som i hebreiskan är en enda. På svenska skulle det bli en klumpig konstruktion.

b. Det finns två sorter av bundet ljus. Den ena finns i elektriska och magnetiska fält. Ett sådant består av fotoner som hoppar upp ur tomrummet, men förintas igen innan de är observerbara, s.k. virtuella fotoner.

Den andra sorten av bundet ljus finns i ogenomskinliga material. En elektron i ett sådant kan sända ut en foton, men innan den ens är färdigbildad fångas den upp av en annan elektron och försvinner igen. Sådant var universum under den första tiden.

c. Hebreiskans *yə-hî* och *way-hî* är uppmaningsform respektive förfluten tid av verbet *hayah* som betyder bli till, komma fram, uppträda, existera, inträffa etc. Här har jag valt visa dig, eftersom ljuset hade varit bundet (gömt) tidigare.

d. Hur kunde någon veta för flera tusen år sedan att fritt ljus inte fanns från början? Och att universum fylldes med ljus efter en tid?

4. Och Gud såg att ljuset var vackert. Och Gud bestämde att det är antingen ljus eller mörker.

Kommentar till vers 4:

a. Liksom de flesta översättare har jag valt att göra två meningar av det som är en enda i grundtexten.

b. Hebreiskans טוב, *tvb*, är ett adjektiv som betyder vacker, god, behaglig etc. Liksom i alla övriga fall, är översättningsalternativen sådana som har använts för SAMMA ord på olika ställen i Bibeln. När det gäller just ljus, så tror jag att översättningen ”vacker” är den bästa i sammanhanget. Den traditionella översättningen ”god” innebär att man lägger in en viss önskad tolkning i Skapelseberättelsen. Jag tolkar ju också, men annorlunda. Det är fortfarande samma text som tolkas.

c. Slutligen kan nämnas att svarta hål fanns redan från ett tidigt stadium. Kanske till och med före atomerna.

5. Och Gud kallade ljuset för dag och mörkret kallade Han för natt. Det var natt, och det var dag. Det var första tidsepoken.

Kommentar till vers 5:

a. Först natt, sedan dag. Många teologer tror att Skapelseberättelsen använder den ordningen för att man gjorde så i Israel. Det tror jag är fel. Jag menar att ordningen i Skapelseberättelsen är orsaken till att det gamla Israel, liksom många andra folk, hade dygnets början vid solnedgången, så att det började med natten, varefter dagen följde. Redan här för Bibeln in hoppet om en ljusare framtid.

b. Det hebreiska ordet *jwm*, *yō-wm* har flera betydelser, t.ex 'dag' och 'lång tidsperiod'. Vissa teologer hävdar att ordet *yō-wm* med uppräknings (första, andra etc) endast kan gälla 24-timmarsperioder. Det där stämmer inte. Se t.ex.

[http://godandscience.org/youngearth/yom_with_number.pdf].

Ett exempel finns i Hosea 6:1-2. Där är uppenbart att det inte handlar om vanliga dagar trots att där är en uppräknings (andra och tredje dagen). Men redan här i femte versen visar Bibeln själv att den uppfattningen är

felaktig. Hade inte versens första mening stått där, hade det möjligen kunnat vara riktigt att det rör sig om vanliga 24-timmarsdygn. Man skall inte heller glömma Ps 90:4. ”Tusen år är i dina ögon som den dag som förgick igår, som en av nattens timmar.” Eller 2Petr 3:8 där det står: ”För Herren är en dag som tusen år och tusen år som en dag.”

Av det här kan man se att när Gud talar om en dag, så är det inte någon bestämd tidsperiod. Alla tidsperioder är lika långa för Gud, en sekund eller en milliard år.

Dessutom:

I versens första mening ger Bibeln själv definition av vad som är dag(=ljus) och natt(=mörker). Vid ekvatorn är en dag och en natt ca 24 timmar. Men vid polerna är det mörkt 6 månader och ljust 6 månader. Alltså enligt Bibeln är en dag och en natt där 12 månader. Vid andra latituder andra längder. Därför är, enligt Bibeln själv, en dag och en natt ingen bestämd tidperiod, utan när det är mörkt är det natt och när det är ljust är det dag. Oberoende av hur länge.

6. Och Gud sade: Låt det bli en expansion i vätet, så att väten skiljs från väten med utrymme emellan.

Kommentar till vers 6:

a. Hebreiskans בין *bjn* är här översatt med utrymme, som är ett substantiv. Ordet *bjn* är en preposition, men det finns ingen motsvarande i svenska språket, så det är nödvändigt att byta till substantiv. Det gäller också övriga Västeuropeiska språk.

b. Det hebreiska ordet רקיע *rqja* översätts med 'valv' i Bibel 2000. Det är en översättning som i strikt mening är felaktig. När Skapelseberättelsen skrevs ned (kring år -500) fanns visserligen valv, men de var små och obetydliga. Snarare lika tunnlar. Troligen hade skapelseberättelsen funnits som muntlig berättelse innan den skrevs ner. Gilgamesheposet (2800-1200 f.Kr.) verkar innehålla en förvrängd version av Bibelns berättelse, och på den tiden var valvet inte uppfunnet. Översättningen i Bibel 2000 är vald för att föra tankarna till den gamla Babyloniska världsbilden (före år -600). Den verkliga betydelsen är sådant som expansion, stort utrymme, vidsträckt slätt, uthamrad plåt etc.

c. Hebreiskans למים *lmjm* och המים *hmjm*, vatten eller väte, är pluralis. Därför behövs en omskrivning för att det skall bli meningsfullt. Ingendera är pluralis i svenskan. Man kan inte fylla en skål med 'flera vattnen'. Inte heller fylla en ballong med 'flera vätena'.

d. Universums expansion tycks finnas beskriven i Bibeln. Hur kunde

någon veta för flera tusen år sedan att universum expanderar?

7. Och Gud åstadkom en expansion, som delade upp vätet i flera moln med stora avstånd emellan. Dessa stora avstånd skiljde vätemolnen på en plats från vätemolnen långt därifrån. Det blev så.

Kommentar till vers 7:

a. Det hebreiska ordet מַתַּחַת *mtht* översätts i Bibel 2000 med 'under', och det är en av ordets betydelser. Men det betyder också: eftersom, platser, där, bland.

b. Ordet מַעַל *mal* översätts traditionellt med ovanför. Även det ordet har flera andra betydelser: på, tvärsöver, bredvid, bortom etc.

c. Översättarna har valt 'under' och 'över' för att föra tankarna till den Babyloniska världsbilden. Men här avser jag visa att vers 1 - 8 **kan** översättas så att de tydligt beskriver Big Bang.

8. Och Gud kallade det stora tomrummet för rymden. Det var natt och det var dag. Det var en andra tidsepok.

Kommentar till vers 8:

a. Hebreiskans *šā-mā-yim* שָׁמַיִם betyder himmel, ett ord som har många betydelser även i svenskan. Med tanke på att det handlar om vad som fanns mellan vätemolnen bör det översättas med rymden. Det ordet fanns ju inte i språket när Bibeln skrevs, men är det som passar bäst in i sammanhanget.

Hebreisk text vers 1-8

På de följande sidorna ges den hebreiska texten en vers i taget. Sedan följer transkriptioner av orden i de ordning de förekommer. Före varje ord finns ett nummer, vilket är ordets nummer i den amerikanske teologen James Strongs förteckning över alla ord i gamla testamentet. Genom att söka på ordens Strong-nummer kan man finna alternativa betydelser, hur det har översatts på andra ställen i Bibeln, liksom ordets ursprung, ordklass etc.

Efter varje transkription följer exempel på dokumenterade översättningar av ordet. När ordet är sammansatt åtskiljs de två delarna av ett streck i översättningarna. Jag ger detta för att vem som helst skall kunna verifiera riktigheten i det jag har skrivit här och i kapitel 2.

Vers 1 בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ:

7225	bə-rê-šît	i begynnelsen, i tidens början
1254	bā-rā	skapade
430	ě-lō-hîm	Gud(ar)
853	êt	- kan inte översättas
8064	haš-šā-ma-yim	himlarna
853	wə-’êt	och
776	hā-’ā-res	jorden, myllan, utrymmet, stoftet

Vers 2 והארץ היתה תהו ובהו וחשך על-פני תהום ורוח אלהים מרחפת על-פני המים:

776	wə-hā-’ā-res	och - jorden, stoftet, marken, utrymmet
1961	hā-yə-tāh	var
8414	tō-hū	utan form, kaos, meningslöshet, ingenting
922	wā-bō-hū	och - tomhet, tomrum
2822	wə-ḥō-šek	och - mörker, vaghet, obestämdhet
5921	’al-	på, ovanför, över, bland, inuti
6440	pə-nê	ansiktet, ytan, utseendet
8415	tə-hō-wm	djupet, havet, avgrunden, svalget
7307	wə-rū-ah	och - anden, vinden
430	’ě-lō-hîm	Gud(ar)
7363	mə-ra-het	sväva, försiktigt röra vid, göra fruktbar
5921	’al-	på, ovanför, över, bland, inuti
6440	pə-nê	ansikte, yta, utseende
4325	ham-mā-yim	vattnen, floderna

Vers 3 ויאמר אלהים יהי אור ויהי-אור:

559	way-yō-mer	sade, talade
430	’ě-lō-hîm	Gud(ar)
1961	yə-hî	kom(!), bli(!), uppträd(!), var(!)
216	’ō-wr	ljus, gryning, sol, klarhet
1961	way-hî-	och det - blev, kom, uppträdde, existerade
216	’ō-wr	ljus, gryning, sol, klarhet

Vers 4 וירא אלהים את-האור כייטוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך:

7200	way-yar	och såg
430	’ě-lō-hîm	Gud(ar)
853	’et-	- kan inte översättas
216	hā-’ō-wr	ljuset, gryningen, solen, klarheten
3588	kî-	att
2896	tō-wb	vackert, gott, behagligt
914	way-yab-dêl	och - skiljde, utvalde, gjorde skillnad
430	’ě-lō-hîm	Gud(ar)

996	bên	intervall, mellan, antingen-eller, utvald
216	hā-’ō-wr	ljuset, gryningen, solen, klarheten
996	ū-bên	och - intervall, mellan, antingen-eller,....
2822	ha-hō-šek	mörkret, vagheten, obestämdheten

Vers 5 ויקרא אלהים | לאור יום ולהשך קרא לילה ויהי־ערב ויהי־בקר יום אחד: פ

7121	way-yiq-rā	och kallade
430	’ē-lō-hîm	Gud(ar)
216	lā-’ō-wr	ljuset, gryningen, solen, klarheten
3117	yō-wm	dag, tidsålder, tidsperiod, evighet, öde, livstid, lång period, tid, epok
2822	wə-la-hō-šek	och - mörkret, vagheten, obestämdheten
7121	qā-rā	han - kallade, namngav, ropade, blev
3915	lā-yə-lāh	natt, midnatt
1961	way-hî-	blev, kom att bli, var, inträffade
6153	’e-reb	kväll, solnedgång, skymning, natt
1961	way-hî-	blev, kom att bli, var, inträffade
1242	bō-qer	morgon, gryning, dag, snart, i morgon
3117	yō-wm	dag, tidsålder, tidsperiod, evighet, öde, livstid, lång period, tid, epok
259	’e-hād	den första, varje, enhet, den enda

Vers 6 ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים:

559	way-yō-mer	sade, talade
430	’ē-lō-hîm	Gud(ar)
1961	yə-hî	kom(!), bli(!), uppträd(!), var(!)
7549	rā-qî-a’	expansion, vidsträckt slätt, fäste, utspridd, stämplad
8432	bə-tō-wk	mitt i, bland, mellan, inuti, genom
4325	ham-mā-yim	vatten, vattnen
1961	wî-hî	komma, bli, uppträda, vara
914	mab-dîl	skilja, utvälja, separera, göra en distinktion
996	bên	mellan, bland, antingen, eller, inuti, intervall, mellanrum
4325	ma-yim	vattnen
4325	lā-mā-yim	från vattnen

Vers 7 ויעש אלהים את־הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי־כ:

6213	way-ya-’aś	åstadkomma, göra, tillverka, utföra, samla, observera, visa
430	’ē-lō-hîm	Gud(ar)

853	’et-	- kan inte översättas
7549	hā-rā-qî-a‘	expansion, vidsträckt slätt, fäste, utspridd, stämplad
914	way-yab-dêl	skiljde, utvalde, separerade, gjorde en distinktion
996	bên	mellan, bland, antingen, eller, inuti, intervall, mellanrum
4325	ham-ma-yim	vattnen
834	’ā-šer	vilket, som, detta, dessa, därför, ty
8478	mit-ta-hat	under, eftersom, nedanför, platt, plats, platser, där, bland
7549	lā-rā-qî-a‘	expansion, vidsträckt slätt, fäste, utspridd, stämplad
996	ū-bên	mellan, bland, antingen, eller, inuti, intervall, mellanrum
4325	ham-ma-yim	vattnen
834	’ā-šer	vilket, som, detta, dessa, därför, ty
5921	mê-‘al	på, ovanför, över, tvärsöver, bredvid, mellan, botten, inom
7549	lā-rā-qî-a‘	expansion, vidsträckt slätt, fäste, utspridd, stämplad
1961	way-hî-	komma, bli, uppträda, vara
3651	kên	så, alltså, exakt, mer, på det viset

Vers 8 ויקרא אלהים לרקייע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני: פ

7121	way-yiq-rā	och kallade
430	’ē-lō-hîm	Gud(ar)
7549	lā-rā-qî-a‘	expansion, vidsträckt slätt, fäste, utspridd, stämplad
8064	šā-mā-yim	himmel
1961	way-hî-	komma, bli, uppträda, vara
6153	‘e-reb	kväll, solnedgång, skymning, natt
1961	way-hî-	komma, bli, uppträda, vara
1242	bō-qer	morgon, gryning, dag, snart, i morgon
3117	yō-wm	dag, tidsålder, tidsperiod, evighet, öde, livstid, lång period, tid, epok
8145	šê-nî	åter, en annan, en andra, nästa